

CHILE BULLETTINEN

Nummer 1 1980

Årgång 7

Pris: 6 kr

stöd
det fackliga
återuppbygget
i chile
nej till
Plan laboral
den
antifackliga
juntalagen

Kampanjnummer
om CHILE

Chilekommittén inför 80-talet

70-talet var ett mörkt decennium för Latinamerika. Det inleddes ju så hoppfullt med Allendes valseger i Chile. Vi var många som då trodde att den fredliga vägen till socialismen i Latinamerika hade påbörjats. Men militärerna ville annorlunda. Trots den folkliga mobilisering och organisering som inletts kunde militärerna brutalt och effektivt sätta stopp för den fredliga vägen. Det var inte bara Chile som förvandlades till militärdiktatur under 70-talet. Uruguay, Peru och Argentina följde efter, Latinamerika förvandlades till ett fångläger.

Denna utveckling kom givetvis att präglade Chilekommittén. Som solidaritetsrörelse blir vårt arbete en avspeglning av vad som händer i Chile och övriga Latinamerika. Arbetet

för flyktingar, fångar och försvunna blev Chilekommitténs viktigaste uppgifter.

Händelserna i Nicaragua förra året markerar en vändpunkt. Efter årtal av tålmodig kamp lyckades sandiniströrelsen kasta ut den USA-stödde diktatorn Somoza och starta uppbygget av ett befriat och socialistiskt samhälle. Mycket talar för att grannländerna i Mellanamerika, El Salvador och Guatemala, kan följa efter. Kanske har även Chile kommit till en vändpunkt. Vi kan idag bevittna en allt offensivare motståndskamp mot militärjuntan. Det viktigaste uttrycket för detta är den fackliga återorganiseringen. Kampen förs på många plan, strejkernas antal växer.

Den nya situationen måste

också präglade Chilekommitténs arbete. Fr o m hösten har vi drivit en framgångsrik kampanj för återuppbyggnaden av Nicaragua. Kampanjen följs upp under våren med kravet om ett massivt svenskt bistånd till Nicaragua. En annan huvuduppgift under det kommande året är stödet till det fackliga återuppbygget i Chile. Vi ska söka utveckla detta stöd tillsammans med både svenska och chilenska organisationer.

Chilekommittén måste också fortsätta att uppmärksamma och bekämpa den svenska imperialismen i Latinamerika. Den kreditgaranti på 350 miljoner kronor som LMEricsson har beviljats för att exportera telefonsystemet AXE till Chile är ett exempel på hur den svenska

regeringen i samarbete med det svenska kapitalet stöder militärerna i Latinamerika. Ett annat exempel är medlemskapet i IDB - militärjuntornas och de utländska kapitalintressenas gemenskap.

Nu krävs ett stärkt och offensivt solidaritetsarbete. Här får ingen sektarism stå i vägen för ett brett stöd till den motståndskamp och den återorganisering, som vi kan förutse under 80-talet. Chilekommittén har viktiga uppgifter som väntar.

Jan C.

Chilekommitténs nationella styrelse

SOLIDARITET MED FACKET I CHILE

Årets 1:a maj-kampanj gäller den här gången facklig solidaritet med de chilenska arbetarna. Huvudparollerna lyder:

»Stöd det fackliga återuppbyggandet i Chile»

»Nej till Plan Laboral - den antifackliga lagen».

Tillsammans med andra solidaritetsorganisationer samlar Chilekommittén in pengar till fyra fackföreningar som tillhör CNS - den fackliga samordningsorganisationen. De är kolgruvearbetarförbundet, metallarbetarförbundet, grafikerförbundet och lantarbetarförbundet.

Chilekommittén tar inte ställning för någon enskild demonstration, utan uppmanar lokalkommittéerna att gå med i alla demonstrationer under kampanjens huvudparoller.

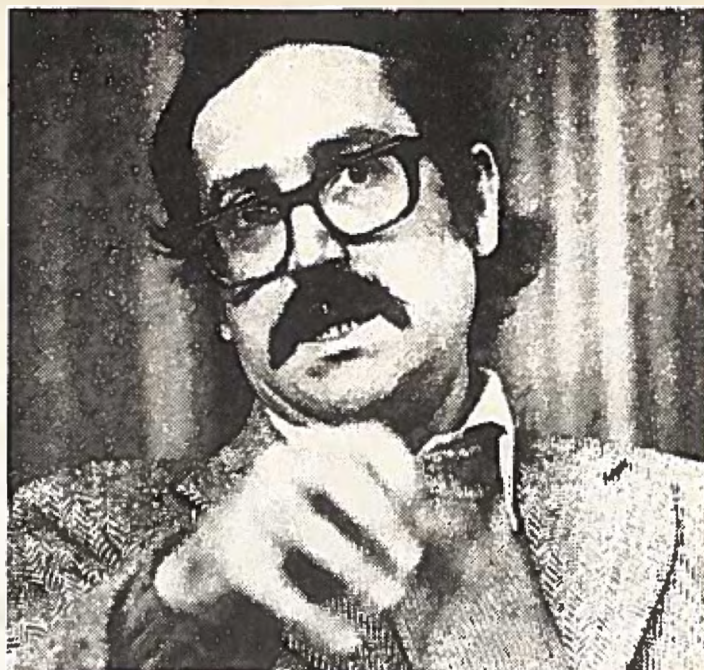
Solidaritet med facket i Chile. Postgirnr 70 90 40 - 0.

Det här kampanjnumret handlar om den fackliga kampen i Chile. Två svenska kamrater besökte nyligen Chile och de berättar om den hårda kampen på arbetsplatserna i Chile. Det är en öppen kamp som arbetarna för mot en diktatur som tar till alla medel för att krossa motståndet.

Nu senast försöker juntan splittra arbetarna med en antifacklig lag, som gör det omöjligt för arbetarna att strejka. Men trots alla medel till förtryck växer den fackliga organiseringen i styrka. Den chilenska arbetarklassen låter sig inte kuvas. På sidorna 2-16 kan du läsa om vad som händer i Chile idag.

Luis Maira är en av ledarna för partiet Kristna vänstern (Izquierda Cristiana, IC). Han var parlamentsledamot under åren 70-73. Efter kuppen tvingades han, liksom många andra vänsterpolitiker, i exil. Idag bor han i Mexico. I Sverige föreläste han bl a om kyrkans roll i den latinamerikanska befrielsekampen och om USA:s latinamerikapolitik.

-Vänstern i Chile måste hitta nya vägar

Arbetarrörelsen, studentrörelsen, ungdomsrörelsen och »pobladores»-rörelsen växer i styrka i Chile idag. Men de politiska partierna förmår inte ge någon ledning åt denna växande massrörelse.

Krisen i Afganistan och händelserna i Iran gynnar diktaturen och legitimerar dess ideologi.

Det var några synpunkter Luis Maira, ledare för det chilenska partiet Kristna vänstern, förde fram när han besökte Stockholm nyligen.

- Sovjets agerande i Afganistan och tendensen till ökat »kallt krig» legitimerar den politiska teori som diktaturen använder sig av, menar Maira. Nu kan Pinochet säga »vad var det vi sa...»

● »Kallt krig» ger juntan legitimitet

I ett läge av »kallt krig» mellan Sovjet och USA kan också USA:s politik gentemot Chile och andra antikommunistiska diktaturer förändras. Talet om »mänskliga rättigheter» kommer i bakgrunden och antikommunismen och motståndet mot Sovjet i förgrunden. Vad som då frågas är inte om de mänskliga rättigheterna respekteras, utan: Vän eller fiende till Sovjet?

● Ny inriktning

- Vänstern i Chile måste nu driva politiken på ett nytt sätt, säger Maira. Det går inte, att som tidigare, lita till yttre krafter eller avpassa politiken efter en strävan att uppnå samarbete med andra grupper eller partier utanför vänstern.

- Vänstern har haft svårt att anpassa sig till det nya lä-

ge som uppstod efter kuppen för snart sju år sedan. Man har levt kvar med en allt för institutionell och parlamentarisk stil, hävdar han.

- Nu måste det demokratiska och socialistiska innehållet i kampen föras fram. Inom borgerligheten finns ingen sådan strävan - inga grupper som arbetar för ett demokratiskt samhälle. Den borgerliga demokratin är en skyddad och begränsad demokrati. Så var det i Chile och Uruguay och så är den i Costa Rica idag.

● Lärdomar från Nicaragua

Maira menar att den chilenska vänstern har mycket att lära av utvecklingen i Nicaragua. Där visade det sig att de sociala krafterna stod sig

slätt utan ett militärt upprorsarbete.

- Vi måste också fortsätta att bygga upp organisationerna och utveckla den sociala rörelsen i Chile, säger Maira. En fortsatt offensiv är målsättningen - men den måste sammanbindas med militära målsättningar.

● Vänsterns kris

Maira menar att det framför allt är massrörelsen som har utvecklat sig i Chile de senaste åren. Men rörelsen saknar politisk ledning - något som är nödvändigt. Men vänsterpartierna klarar idag inte av att axla denna uppgift.

- Behovet av en sådan ledning är stort, säger Maira. Det behövs en kraft som kan göra de olika kampfronterna till en helhet. Detta är den viktigaste och mest avgörande uppgiften för UP-partierna.

Ulf Fredriksson

CHILE

Strejkerna skakar diktaturen

Det är idag sex år sen den blodiga militärkuppen i Chile satte stopp för arbetarnas och folkets kamp för socialismen. Idag ser vi att de chilenska arbetarna och det chilenska folket får diktaturen att skaka.

Strejkerna blir vanliga igen. Den chilenska arbetarrörelsen, rik på kamptraditioner reser sig. Den internationella solidariteten ger sitt stöd.

På många håll under det senaste året har det vuxit fram strejker, som inte har hållit sig inom de ramar som juntan ställt upp genom sin nya ar-

betsmarknadslagstiftning - Plan Laboral.

Det är strejker som både har varit strejker som ställt lönekrav och strejker som varit ett led i kampen för att rädda jobb på nedläggningshotade företag.

Genom att arbetarna sätter sig över lagstiftningen så blir det också en politisk protest.

Chilebulletinen följer i det här temanumret upp utvecklingen av den fackliga kampen i Chile. Eva Larsson och Stina Hermansson som nyligen besökt Chile berättar här om det chilenska folkets kamp mot diktaturen.

Den 17 januari i år röstade 96 procent av koppargruvearbetarna i El Teniente, nio mil norr om Santiago, för att genomföra en strejk. De fackföreningsmöten som hölls visade medvetenhet, enhet och kampvilja hos gruvarbetarna för att försvara sina intressen.

Strejken gällde dels för arbetarna att kräva tillbaks de rättigheter och förmåner man tillkämpat sig men förlorat i och med kuppen 1973 och dels arbetarnas protest mot diktaturens nyligen genomförda arbetsmarknadslagstiftning, Plan Laboral.

Denna antifackliga lagstiftning har genomförts för att mycket smidigt kunna splittra de chilenska arbetarna.

Foto: Mikael Wiström

Genom lagen ställs fackförening mot fackförening, den arbetslöse arbetaren mot den strejkande arbetaren.

Men de »gula» regeringstrogna funktionärerna i fackföreningsledningen får nu stå tillbaka för beslutsamma och kampvilliga arbetare.

● Gruvarbetare i strejk

Under 12 dagar i slutet av januari månad höll 10 157 koppargruvarbetare, gruvan i El Teniente, helt sitt grepp. Kopparproduktionen lamslogs och Chiles ekonomi äventyrades. Denna gruva står för 30 procent av den totala chilenska produktionen. Företaget hade under 1979 sänkt

arbetarnas produktionstillägg med 40 procent (tidigare var det 80 procent av lönen) och istället höjt lönen med 20 procent.

Detta är anmärkningsvärt då kopparproduktionen ökar otroligt och kopparpriserna stiger. Företagen i Chile vill pressa ned kostnaderna för att mångfaldiga vintern. Bara på de nyss nämnda justeringarna vinner företaget två miljoner dollar.

Gruvarbetarna, som med stor risk för sina liv spränger i trånga gruvgångar, la ner ner arbetet.

Gruvarbetarna, som står i gaser och höga temperaturer, »metallklockorna» som ger

koppartackorna sin form, la ner arbetet.

Gruvarbetarna, som lastar och transporterar kopparn, la ner arbetet.

Alla dessa arbetare i första ledet la ner sitt arbete efter sin fasta övertygelse. Efter några dagars strejk anslöt sig ytterligare fackklubbar.

● Diktaturen skakad

Nio procent i lönehöjning, ett produktionstillägg på 46 procent, semestertillägg och några andra mindre förmåner blev resultatet av den största och allvarligaste strejken hittills för militärdiktaturen.

Strejken skakade diktaturen på grund av sin strategiska karaktär i den chilenska ekonomin och på grund av det stora antalet medlemmar som deltog i strejken. Politiskt var det inte den viktigaste ty konflikten ifrågasatte inte den nya arbetsmarknadslagstiftningen och inte diktaturen och dess politik mot den chilenska arbetarrörelsen.

De gula regeringstrogna fackföreningsledarna visste att om konflikten drog ut och fick en nationell omfattning, skulle diktaturen vara i allvarlig fara.

Koppargruvarbetarna och hela det chilenska folket drog lärdomar ut denna erfarenhet.

★

Här handlar kampen om att behålla jobben

I kolgruveområdet i södra Chile har kolgruvearbetarna strejkat i kamp mot nedläggning och privatisering av gruvor.

Men strejken är inte den enda kampformen för arbetarna idag

I Coronel är man just nu mitt uppe i en kamp för försvar av jobben i kolgruvan Schwager. I den här gruvan har arbetarna inte gått ut i strejk utan kampen har tagit andra former. En Kommitté för försvar av gruvan har bildats, en kommitté som samlat gruvarbetare, gruvarbetarnas familjer, arbetslösa, arbetare från andra arbetsplatser, solidaritetskommittéer och andra kommittéer.

En gruvarbetare berättar:

- Kampen i gruvan Schwager började i och med nedläggningar och överförandet av gruvorna i privat ägo. Juntan har stiftat en ny lag om överförande av alla statliga företag till privat ägo. I samma lag stadgas också om en ny form av avgångslön som ska utbetalas till de som säger upp sig frivilligt i samband med avvecklingen av gruvorna.

I Chile finns sedan 50 år tillbaka en rätt till avgångslön som motsvarar en månadslön per arbetat år i företaget och som man får då man slutar

anställningen. Nu har juntan gått in med ytterligare tillägg på denna avgångslön eller så erbjuder man dubbel avgångslön vilket man gjort här i gruvområdet.

• Arbetarna splittras

I samband med privatiseringen avskedas arbetare, tvingas arbetare att säga upp sig eller fås att säga upp sig mot erbjudande av den dubbla avgångslönen.

Den dubbla avgångslönen är bara ett sätt att göra sig av med arbetare, men nog så effektivt i en situation då arbetarklassen befinner sig i en hopplös ekonomisk situation.

Allför många direkta avskedanden skapar för stor politisk oro för juntan och leder till motstånd. Juntan försöker hela tiden möta motståndet med till exempel sådana saker som Plan Laboral, splittrande förmåner, dubbla avgångslöner osv.

• Lönen sänks

Men vad det också handlar om är att företagen gör sig av med arbetare i privatiseringsvägen för att sedan återanställa med urval och att alla ska komma att omfattas av ny lagstiftning. Så har man till exempel gjort i gruvan i Lotha. Där är eventuella bevarade rättigheter borta och lönen lägre än förut. Som en gruvarbetare sa:

- De ska ha billig arbetskraft för att utländska företag ska bli intresserade.

I och för sig ett absurt tillstånd för att lönen kan knappast bli lägre eller rättigheterna färre än vad de är idag.

I Lotha avskedades många arbetare. Nu sedan återanställningen så är 30-40 procent av de anställda under 17 år, enligt en gruvarbetare som arbetar i gruvan i Lotha.

• Kamp för jobben

I gruvan Schwager fanns 1978 4 200 anställda. Nu finns det 1 580.

Här handlar kampen om att få behålla jobben och förhindra privatiseringen. I gruvområdet finns inga andra jobb än i gruvorna.

- Vad som står till buds i övrigt är minimiarbete och arbete i folkmatssalarna. 6 000 arbetare är i minimiarbete redan i området och arbetslösheten är stor. Kampen organiserades inte förrän nu när juntan kom med slutbud om gruvans framtid, säger en gruvarbetare.

Vad arbetarna stod inför i november 1979 var att: 800 skulle förflyttas till annan gruva, 300 avskedas, 278 förflyttas inom företaget, 227 sjukskrevs på obestämd tid - de ska avskedas efter hand.

På något sätt var detta det slutgiltiga som utlöste organisationen och samordningen av kampen för försvar av jobben.

• Juntatrogna ledare tappar fotfästet

Speciellt utvalda av juntan sattes in i fackföreningsledningen efter kuppen. Deras informationsmöten - som de heter - var det högst 30-40 personer som besökte. Arbetarna började nu komma till dessa möten och ställa krav, gruvarbetarhustrur kom, utomstående kom. Kontakter byggdes upp med arbetare i andra gruvor i området.

Det var möjligt eftersom här pågick ett politiskt arbete i flera år, ett försiktigt och långsamt arbete med politisk och facklig skolning.

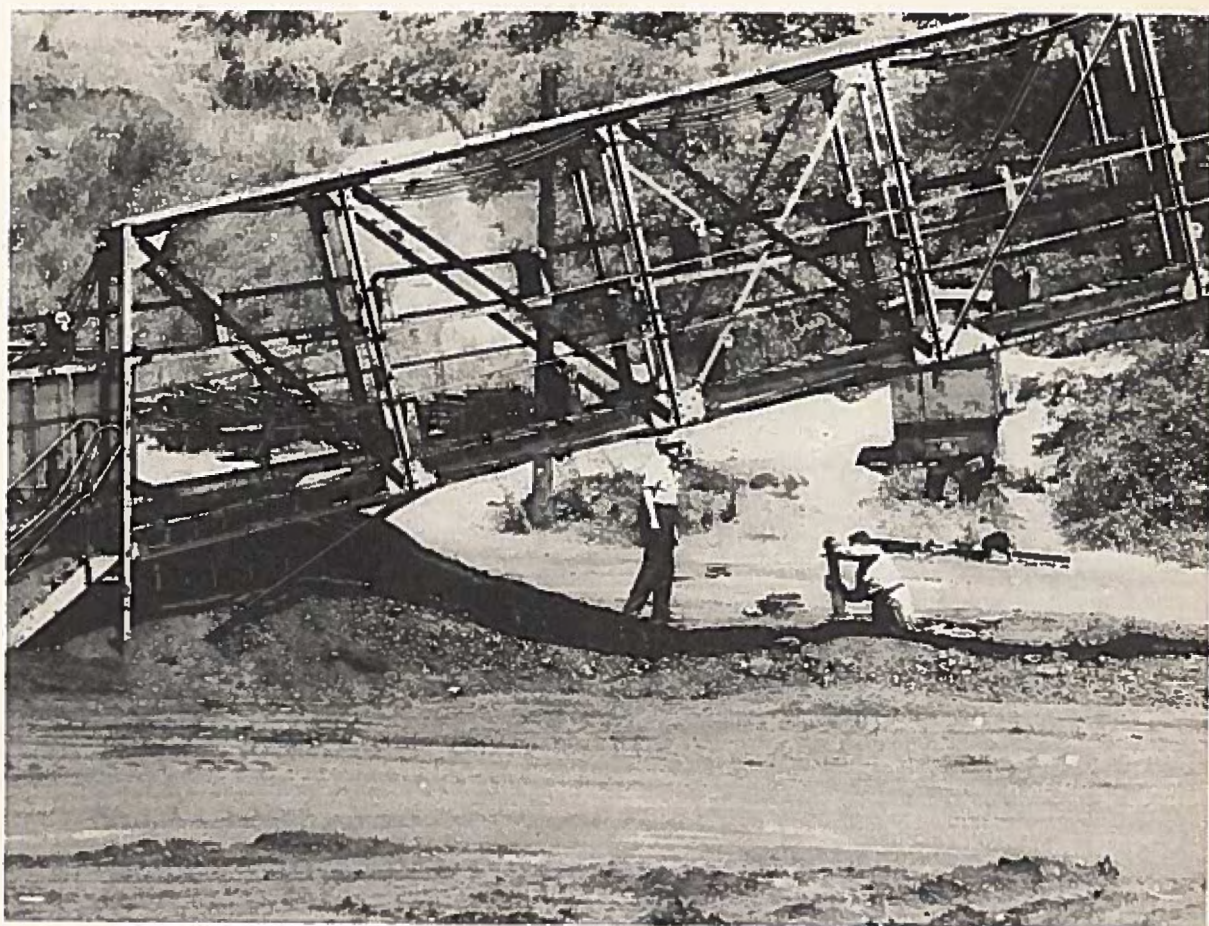
- Material har gått från hand till hand, flygblad har tryckts och spridits från kamrat till kamrat. Nu börjar arbetet ge frukter likväl som på andra orter där kampen växer.

Fackföreningsmötena var inte längre de juntatrogna ledarnas ensak. Arbetarna krävde rätten att få tala och föra fram sin sak. Mötena saboterades, strömmen stäng-

Kvinnorna tog initiativet till bildandet av »Kommittén för anhöriga till gruvarbetare» för att stödja sin män i kampen för jobben i kolgruvan.

Juntan försöker hela tiden knäcka arbetarnas motstånd genom splittrande förmåner. Nu senast genom Plan Laboral - en antifacklig lagstiftning.

Kolgruvan Schwager i södra Chile.

des av, fackordföranden avbröt mötena, arbetare som var kritiska hotades med omedelbart avsked, hot om repressalier, arbetare förvägrade tala.

På fackföreningsmötena sa fackföreningsledningen:

- Här får ni inte dra in kvinnor och utomstående. De har inte här att göra. Detta är en rent teknisk sak för arbetarna i gruvan.

● Kampen fortsätter trots hot

Men ändå, trots alla hot, så fortsätter arbetarna. Deras kamp är inte bara ett tryck på företaget, de oroar också juntan. Fackföreningsledningen kallades till Santiago och kom tillbaka med ett något justerat bud - färre arbetare skulle förflyttas till annan gruva.

Stödet från andra arbetare och utomstående var i början

dåligt. Kvinnorna tog då över initiativet för att få fram stöd till kampen. De bildade »Kommittén för anhängare till gruvarbetare» och de kallade också till en presskonferens och fick ut material i några tidningar.

● Kommitté för försvar av gruvan

Sedan bildades »Kommittén för försvar av gruvan». De arbetar intensivt för att föra ut arbetarnas krav och med beskrivningar av arbetarnas situation. De har nått ut med deklarationer i tidningar, de har till och med fått del av tal upplästa i en av de privata TV-kanalerna. De har också fått tid i radion på den tid som kyrkan har sändningar.

Slutbudet från företaget lades fram i januari: 300 skulle till annan gruva, 500 till

CORFU-företag i området, de sjukskrivna skulle inte avskedas utan få arbete så småningom och det skulle inte bli några omedelbara avskedanden.

- Ingen accepterade budet. Jo några, 50 av 900 arbetare på mötet röstade för förslaget, men vi hade för många hot över oss för att kunna agera mot budet just då. Vi vet att det blir avskedanden och vår kamp fortsätter.

● Plan Laboral en tvångströja

- Plan Laboral och lagen om privatisering är en tvångströja för arbetarna. Utan arbete är vi hänvisade till minimiarbete med en lön på 1080 pesos i månaden (125 kr). Alla arbetare på Schwager är nu under Plan Laboral.

- Det viktiga är nu att vi får in våra egna i fackföreningsledningen så där inte bara finns juntatrogna. Vi har bara börjat på vårt alternativ - vår kamp för ett annat samhälle.

● Rädslan försvinner sakta men säkert

- Det finns en gammal grund att bygga på hos gruvarbetarna här, även om det varit svårt nu i flera år. Gruvområdet var innan kuppen ett starkt socialistiskt område och juntan slog här mycket hårt mot partier och fackföreningar.

- Bara på en och en halv månad har det hänt mycket här och rädslan har försvunnit. Fem års politiskt arbete börjar ge resultat. Så fort man får fram en ledning så går det bättre, avslutar en av gruvarbetarna. □

En del av strejkerna har utvecklats till mer än krav på löneförhöjningar. Strejkerna har utvecklats till sådana, där arbeterna för fram krav som i sin förlängning är en kamp mot juntan. Strejker, där solidaritetshandlingar genomförts från andra fackföreningar eller andra arbetare på andra företag. Pengar och mat har samlats in till stöd, anhöriga har bildat stödkommittéer, anhöriga har hungerstrejkat, möten har hållits

med arbetare från andra företag, arbetare har agerat på gatorna, flygblad har delats ut på arbetsplatsen och på andra arbetsplatser, motståndets egna tidningar har rapporterat om strejkerna och uppmanat till stöd.

Kulturella stödaktioner har genomförts, kollektiva måltider har organiserats, arbetslösa har vägrat att bli strejkbrytare.

Juntan söndrar och härskar med antifacklig lag

Alla sådana här aktioner är olagliga och tillåts inte inom Plan Laboral. Självklara krav i dessa strejker är återkrävande av de fackliga rättigheterna, rätt till strejk, rätt till organisering, rätt till egna förhandlare. Strejken riktar sig mot Plan Laboral och är i sin uttrycksform en kamp mot diktaturen och inte begränsade till krav som enbart gäller arbetet.

Strejken på Good Year i Santiago där 600 arbetare gick ut i strejk i november 79 betraktas som en av de första strejkerna som öppet bröt mot Plan Laboral på grund av att:

- där valdes en strejkkommitté
- under strejken gick arbetarna ut i en gatudemonstration utanför arbetsministeriet och krävde att de skulle få träffa ministern. Han tog inte emot dem. Sju arbetare fängslades
- arbetare från andra företag visade sin solidaritet genom att anordna gemensamma grytor - kollektiva måltider

- en solidaritetskommision formades för att arbeta med stöd för de strejkande och man gjorde också penninginsamlingar bland fackföreningsmedlemmar

- arbetslösa vägrade ta de strejkandes jobb. Företaget hade året innan avskedat många arbetare. Dessa var fortfarande arbetslösa och erbjöds nu de strejkandes jobb.

En del fackligt aktiva vi talade med menade att i en strejk som riktar sig mot Plan Laboral, som strejken på Good Year, spelar arbetarkommissioner och fabrikskommittéer en viktig roll. Dessa former av organisering är initierade av partier och verkar politiskt på arbetsplatserna och i fackföreningarna. De är en klassorganisering för arbetarna där man verkar politiskt utan att för den skull vara knuten till ett parti.

På Good Year blev löneresultatet 27 procent och arbetarna räknar med en reallönehöjning på 9 procent. Ar-

betarna tillkämpade sig också lön för den tid strejken varade - 16 dagar - och vissa tilllägg till lönen och övertid ersättning. Övertid ersättning är annars ett okänt begrepp i Chile idag och om den betalas ut så ligger den på 2-3 procent.

Strejken i stålverket i Huachipato hade ett liknande förlopp vad gäller solidaritetsyttringar. Där gick arbetarna ut i strejk i åtta dagar. Löneresultatet blev 500 pesos höjning. Advokaten som förde fram arbetarnas krav krävde en ersättning på 1,5 miljoner pesos.

Plan Laboral stadgar att det ska vara en juridiskt utbildad person som ska föra fram arbetarnas krav i förhandlingar.

Arbetarna fick betala cirka 750 pesos var för advokatens »insats» och de tjänar cirka 4 000 pesos per månad i genomsnitt. Det är förbjudet enligt Plan Laboral att informera utåt om pågående konflikt men här hade bildats en solidaritetskommitté som ordnade bland annat ett kulturellt stödmöte, där man

mellan sångerna, informerade om strejkens förlopp.

Även om en strejk leder till en lönehöjning på till exempel 30 procent så är reallönehöjningen bara 2-10 procent då inflationen tar resten och de chilenska arbetarna har sedan kuppen fått känna av kraftiga lönesänkningar.

Arbetarlönerna är idag minimala i förhållande till prisnivån i landet. En medelarbetarlön ligger på 3 500-4 000 pesos per månad, vilket är cirka 450-500 kronor per månad. Prisnivån kan på vissa varor vara detsamma som i Sverige, även om det inte är det allmänna prisläget, kläder till exempel är ofta lika dyra som i Sverige.

I början trodde en stor del av arbetarna på Plan Laboral och man såg möjligheter till bättre löner. Idag har många genomskådat Plan Laboral och känner sig lurade. Ur all kamp har det vuxit en medvetenhet om att kampen måste ske på arbetarnas egna villkor. Juntan kan inte tillåtas rama in kampen eller bestämma kraven.

Studier av Plan Laboral i facklig utbildning

VAD ÄR PLAN LABORAL?

Den antifackliga lagstiftningen som militären nu försöker införa syftar till att söndra och splittra den fackliga rörelsen, ställa fackförening mot fackförening och arbetare mot arbetslös. Den enskilda fackföreningen ska helt utlämnas till arbetsgivarens godtycke, ställas ensam och maktlös, avskuren från varje möjlighet till samarbete och solidaritet

utanför den egna arbetsplatsen.

Plan Laboral innebär:

- Uppgörelser får bara tecknas på det enskilda företaget. Regionala, branschvisa eller centrala uppgörelser omöjliggöres. Den fackliga rörelsen sönderhackas i småbitar. På landsbygden ställs 300 000 arbetare helt

utan organisation.

- Facket ska inte få ta ut avgifter, ingen som straffats för »politiska brott» får väljas till förtroendeuppdrag och arbetarna ska till exempel inte ha någonting att säga till om när det gäller hälsovård och andra sociala förhållanden.

- Lagen hindrar arbetarna att tillgripa strejktåtgärder men tillerkänner arbetsgivarna full rätt till lock-out. Den strejkrätt som lagen talar om är skenbar och militären kan när som helst ingripa och diktera villkoren. Arbetsgivaren har också rätt att göra nyanställningar utan hänsyn till gällande avtal.

Ett viktigt steg framåt för den chilenska arbetarrörelsen togs 1977 då CNS - Coordinadora Nacional Sindical - bildades. CNS bildades utifrån behovet av en landsorganisation och det är många i Chile som i CNS ser ett återuppbygge av den gamla landsorganisationen CUT. CUT förbjöds tillsammans med all fackliga verksamhet vid kuppen.

Fackliga kampen växer i styrka

Clotario Blest är idag 80 år och har 60 år i kampen och är grundaren av CUT, det chilenska LO. Idag sitter han i husarrest efter demonstrationerna på Internationella kvinnodagen den 8:e mars i Chile. Han skickar här en hälsning från Chile till den svenska solidaritetsrörelsen:

»Jag passar på tillfället att i samband med ett besök från detta broderland, skicka en broderlig hälsning till alla Sveriges arbetare och till alla våra exilkamrater. Vi har en fast tro att under 1980 kommer vi att lösa våra problem och alla som lever i exil ska kunna återvända till sitt älskade land för att arbeta tillsammans broderligt för dess återuppbygge. Clotario Blest, ordförande för »Kommittén för mänskliga rättigheter och Kommittén för fackliga rättigheter» i Chile.

Redan någon månad efter kuppen i september 1973 fanns tankar på att återuppbygga en landsorganisation. De flesta fackliga ledare var fängslade, dödade eller i exil. Det fanns inte längre några traditionella sätt att träffas och arbeta på. Först så småningom har man kunnat ta kontakter med andra arbetare utanför sin egen grupp, med andra orter och andra arbetsplatser.

Uppbygget har gått långsamt men en facklig grundorganisering har hela tiden vuxit i styrka.

På olika platser gick människor från olika vänsterorganisationer samman för att dra folk till politisk och facklig utbildning i former, som verkade utan dominans från något särskilt parti.

- Partiskjortan tog vi av i farstun, berättar en stålverksarbetare.

Han och hans kamrater i utbildningen berättar att man haft en bra utveckling under det senaste året. Arbeta och skolning har byggts upp på flera arbetsplatser i det om-

råde där de verkar. De är inte många, men de som deltagit har spelat en stor roll i varje strejk eller konflikt inom området.

Det är bland grupper som dessa som tanken på att bilda CNS har vuxit fram.

Samtidigt har CNS vuxit fram med partiernas hjälp. I ett läge där det inte var möjligt att skapa en ledning genom val ute på arbetsplatserna, där inga möten kunde hållas och där gamla strukturer var sönderslagna, bildades CNS genom partiernas försorg. Det hölls begränsade möten och konferenser där en ledning utsågs.

15 fackförbund ingår idag i CNS. Förbunden är liksom CNS olagliga enligt juntans lagar.

CNS har en nationell styrelse med politisk representation bestående av 2 kristdemokrater, 2 från kommunistpartiet, socialistpartiet har 2, radikalpartiet 2, MOC 2 och kristna vänstern har sedan 6 månader en representant.

Den nationella ledningen i CNS består av ordföranden från de 15 fackförbund som är medlemmar, representanter

för CNS:s kvinnoavdelning, från ungdomsavdelningen och från de regionala råden.

En ledamot i CNS:s nationella råd hävdar att CNS idag fungerar regionalt i 7 provinser och uppbygget pågår i 4 provinser.

Fackligt aktiva människor vi talat med på regional nivå menar att det kristdemokratiska inflytandet i ledningen för CNS inte motsvarar det inflytande det har i det fackliga basarbetet. Av de 15 ingående förbunden sägs de endast dominera ett - textilarbetsförbundet. Ändå har de två representanterna i styrelsen för CNS.

CNS:s betydelse i Chile idag måste förstås genom dess framväxt. Genom uppbygget från basen, genom den fackliga utbildningen och partiaktiviteter i basarbete - och det samtidiga uppbygget från toppen. CNS är inte samma sak i ledningen som i sin bas.

I sin betydelse som landsorganisation är CNS den fackliga samordning som bäst representerar arbetarna och arbetarklassens intressen i Chile idag. CNS är idag ett viktigt

steg framåt för de chilenska arbetarna.

CNS kan beskrivas som en överstruktur, men samtidigt är det en organisation som har en aktiv bas. Arbetet i fackföreningarna och återuppbygget av dessa är det avgörande för hur CNS kommer att utvecklas. I fackföreningsarbetet, i den fackliga skolningen växer krav fram på CNS och CNS förväntas gå längre i sina krav än vad juntan tillåter enligt sin nya arbetsmarknadslagstiftning - Plan Laboral.

Många strejker går utöver Plan Laboral och visar att motståndet mot juntan utvecklas. Men kampen måste samordnas. Det är Chile på väg, och här ligger den stora uppgiften för CNS.

CNS har funnits med i en del av de strejker, som utvecklats till att gälla mer än lönekrav, i de strejker där arbetarna fört fram krav som i sin förlängning blir en kamp mot juntan. Det är strejker där arbetare på andra företag genomfört solidaritetshandlingar, samlat pengar och mat och stödkommittéer har bildats. Här finns fröet till ett verkligt fackligt uppbygge.

I Chile är det

Det öppna förtrycket kommer i vågor i Chile idag. Juntan har systematiserat förtrycket på ett sätt att det öppna förtrycket inte är ständigt närvarande utan kommer i perioder.

Detta blir lika effektivt, som om militären ständigt visade sig, eftersom folk vet att förtrycket kommer. Men de vet inte riktigt när. Sträckbänken fungerar.

I december 1979 var det en stark våg av repression i Chile och Santiagos gator fylldes av beväpnade karabinjärer och militärer. De fattiga bostadsområdena var omringade av DINA-agenter och militärer, som gjorde undersökningar och fängslade folk. I ett område tog militären 5 000 människor. De förde bort folk i nattkläderna och gick brutalt fram med människorna.

Just i detta område handlade det helt enkelt om att hela området skulle bort, det skulle inte finnas till längre.

Under samma period slog militären hårt mot fackföreningarna. Fackligt aktiva fängslades, lokalerna och inredningen slogs sönder eller beslagtogs av militären.

I slutet av december var det mest bara karabinjärer - poliser som syntes på gatorna. Då inleddes också turist-säsongen i Chile och det vore ju dålig reklam för juntan att ha en massa militärer utposterade på gatorna. Vid strejker under hösten har det förekommit flera gånger att arbetare fängslats.

● Brutal misshandel

Den 26 och 29 november 1979 gick kvinnor i Santiago ut och protesterade mot jun-

tans politik. Det var tusen kvinnor, som hade samlats i centrala Santiago. Militären slog urskilningslöst och vilt omkring sig med sina batonger. Barn som vuxna slogs ner. 180 kvinnor fängslades.

Juntan inriktar nu sitt förtryck mycket på att slå mot partierna, fackföreningarna och all slags samordning av kampen som växer fram. I oktober 1979 fick människor i ett fattigt bostadsområde känna på var det innebär.

Den lilla polisstationen vid infarten till området och angivare hade uppmärksammat att några personer som inte bodde i området hade börjat synas där. Genast slog förtryckapparaten till. Under natten begav sig juntans utskickade in i området, valde ut några hus på måfå och slet ut folk som de sedan misshandlade brutalt.

Sedan lämnade misshandlarna området utan att ta någon med sig. Syftet är att skrämja folk från att våga ha kontakter med de som håller på att organisera motståndet mot juntan.

● Militären kommer när som helst

Anhöriga till försvunna har fängslats då de öppet protesterat mot att de inte får besked om var de försvunna finns. Det händer idag att folk i bostadsområden även samlas till större öppna möten även om de inte kan kallas klart politiska. Men de vet aldrig om karabinjärerna eller militären kommer. Det har hänt att militären kommit med bussar för att hämta folk till fängelserna från sådana här möten.

tyst på bussarna

Foto: Margareta Selander/Annika Ottander

Ändå samlas människor, trots att de vet att de är bevakade, trots att de vet att agenter ständigt är närvarande.

Under samma förhållanden har fackföreningar haft möten, de vet aldrig när militären kommer.

● Motståndet ungt

Juntan säker fortfarande folk för »brotts», som juntan säger har begåtts innan 1973. Juntan har listor på folk, som de plockar in i fängelse när de kommer åt dem, eller när juntan anser det lämpligt för att skrämma folk från aktivitet.

Men de flesta som drabbas av förtrycket idag är människor, som börjat sitt politiska arbete efter kuppen, människor som aldrig tillhört något parti eller som var alldeles för unga för att ha någon erfarenhet från UP-tiden.

Det är märkbart idag hur många unga människor som deltar i motståndet, unga människor som idag bär ett stort ansvar för motståndskampen. Men det finns också ett annat förtryck än det direkt synliga eller öppna förtrycket.

● Angivare överallt

Överallt finns det betalda angivare. Det finns inte en buss i trafik utan att det sitter en angivare bland passagerarna. Det finns folk som har det till sitt arbete att åka omkring i en buss hela dagen och hålla koll på vad folk pratar om på bussen. Så är det tyst också i bussarna i Chile idag.

Angivarna finns också på gatorna. De stannar till vid busshållplatser där folk står och väntar, de stannar till vid ett skyltfönster där några kanske samlats och beklagar

sig över de höga priserna och agenterna lurar ibland in folk på kritik av juntan genom att själva börja prata och utge sig för att vara emot juntan. Sedan tar de folk.

Militären gör inga försök att dölja att de kontrollerar posten utan det används i stället som en påminnelse om att den finns där hela tiden och för att sprida rädsla.

Många taxichaufförer är betalda av juntan för att ange folk. Alla telefoner är avlyssnade och det går inte att ringa ett rikssamtal utan att det kopplas av en telefonist. Posten är kontrollerad men även där skärps kontrollen periodvis och många i motståndet har fått hem sina brev öppnade.

● Förtrycket ständigt närvarande

Vad händer härnäst? Människor i motståndet berättar hur de bevakats och varit tvungna att avstå från kontakter med sina kamrater eller hur en del helt enkelt tvingats lämna landet.

Det händer också att de som fångas tvingas ange sina kamrater då militären utsätter dem för sin specialbehandling.

Det mördas inte lika brutalt idag i Chile men förtrycket finns där ständigt närvarande. Många tvingas fortfarande under jorden eller utomlands för att klara livet. Dessutom har det kommit en ny lag nu där inrikesministern har laglig rätt att landsförvisa »oliktänkande» för tre månader. Det kan inte överklagas till någon annan än till inrikesministern själv. □

Den ekonomiska omfördelningspolitikens följder kan man klart se i Chile idag. Kapitalet koncentreras till allt färre händer. Överklassen lever i lyx i sina flotta villor med TV i varje rum medan mer än 50 procent av befolkningen tjänar mindre än 4 000 pesos

per månad (500 kronor/månad).

Juntans samarbete med imperialismen är lika tydlig. Den chilenska marknaden är helt öppen för utländska investeringar. De statliga företag som finns kvar säljs ut till utländska kapitalintressen.

30-40 procent av de anställda i en kolgruva är barn och ungdomar under 17 år.

"Tiden har gått 50 år tillbaks"

Varje dag kan man läsa om chilenska företag som gått omkull. Det finns ingen form av statligt ingripande för att rädda företag eller för att trygga någon sektor i samhället, som jordbrukssektorn eller byggnadssektorn.

De kapitalistiska jordägarna satsar ensidigt på ett par tre exportgrödor och jordbrukare som odlar för den inhemska marknaden slås ut. Vissa frukter ser man inte längre i Chile idag utan de går enbart på export. Det byggs inga lägenheter för arbetare och arbetslösheten inom byggnadssektorn är 40 procent. Textilindustrin är nästan uttraderad och den elektroniska industrin håller på att gå under helt på grund av att utländska företag tagit över deras marknad.

Situationen för arbetarna och folket har radikalt förändrats på de åren som gått sedan kuppen 1973. Någon uttryckte det så att »Juntan har vridit tiden 50 år tillbaka i Chile». »Det är längesen vi såg så fattiga människor i Chile som vi kan se idag. Till och med undernäring bland barn har börjat bli ett problem».

● Barnens situation fruktansvärd

Det händer att barnen inte orkar gå till skolan därför att de är svaga, om de nu alls har råd att gå i skolan. Skoluniformer och avgifter är svårt för många föräldrar att klara. Har barnen inga skor slängs de ut från skolan. Det är ett absolut krav att barnen ska ha skor för att få gå i skolan.

Många barn måste hjälpa till med försörjningen och kan därför inte gå till skolan. Man ser barn överallt som försöker sälja det de kommit över och cyniskt nog så är det ofta godis de säljer. Bussarna har blivit ett nytt försäljningsställe. Barnen stiger på vid en hållplats och följer med till nästa.

Ibland var det 3-4 stycken försäljare som trängdes bland passagerare i bussen: »Choklad 10 pesos, Choklad 10 pesos», »Tuggummi, nordamerikanska, ny smak 10 pesos».

Barn ner i sjuårsåldern försörjer sig på detta sätt. Barnarbete är också vanligt i Chile idag. Tidigt på morgonen

samlas det klungor av barn på marknadsplatserna där de frågar efter arbete - tungt arbete med att lasta av grönsaker och varor. Även på arbetsplatser märks barnarbetet. I en kolgruva i södra Chile är 30-40 procent av de anställda barn och ungdomar under 17 år.

● Sjukvård endast för överklassen

Tiggande barn har börjat bli en vanlig syn på gatorna även om karabinjäreerna gör allt för att hålla dem borta från gatorna. Tiggande barn är naturligtvis ingen bra PR för juntan. Däremot har juntan legaliserat en annan form av tiggeri. Blinda till exempel har fått speciella tillstånd för att tigga och det är deras enda försörjning. De har inga sociala rättigheter och någon social omsorg finns inte.

Sjukvården är privatiserad och om du blir sjuk eller råkar ut för en olycka kollar de först om du har pengar att betala vården för innan du får tillgång till sjukhusvård. Och om du har pengar så du får en plats i en sjukhussäng, får du ta egna lakan med dig. Detta är bland annat följderna av privatiseringspolitiken och privatiseringen av det chilenska samhället fortsätter.

Arbetslösheten är stor i Chile, enligt den officiella statistiken är den 14 procent men inom byggnads är den 40 procent, inom metall 30 procent och inom textil 30 procent. Många utöver dem är

hänvisade till minimiarbete, som är ett slags beredskapsarbete. Lönen för en som har minimiarbete är 1 030 pesos per månad. (En pesos i januari 1980 är 12,5 öre) vilket motsvarar ungefär 125 svenska kronor per månad.

På det måste en hel familj klara sig och detta när 1 kg bröd kostar 30 pesos, ost 120/kg, ris 40/kg, torrmjölk 150/kg, te 150/kg, tomater 20/kg, olja 50/liter och ett kilo kyckling 80 pesos. Skor och kläder kostar nästan lika mycket som i Sverige.

En vanlig arbetarlön är på 3 000-4 000 pesos per månad (400-500 svenska kronor).

● Överflöd och svält

Men i Chile finns samtidigt ett otroligt överflöd där överklassen och militären tumlar runt. Affärerna är välfyllda med TV-apparater, stereoanläggningar, mixers och tvättmaskiner i nyaste utformning. Tjänarna sliter hårt i lyxvagnerna medan frun är ute med shoppingbilen. Från natten skriker innefolket in på Casinot i sina långa klänningar. Så fungerar juntans medvetna ekonomiska omfördelningspolitik, där hela tiden överklassen blir rikare och arbetarna fattigare och där inflationen varit ett verktygsfullt instrument för juntan i denna omfördelningspolitik.

Militären är en grupp som är favoriserad i alla delar av samhälle, väldiga löner, tidig pensionsålder, avgångsbidrag, tillträde till privata skolor för barnen, frikort till fritidsan-

läggningar - golfbanan och simbassängerna. Dessutom sätts gamla militärer efter pensionen ofta på strategiska jobb på arbetsplatser. Till exempel som vaktmästare, portvakt eller som kontrollör vid stämpelklockan, allt för att kunna bevaka arbetarna.

● Juntan sover ungdomen med ABBA

Juntan satsar medvetet på att forma ungdomen så att ingen grogrund för socialismen kan växa fram. Discomusiken och flipperspelen kompletterar varandra. ABBA spelas mycket i Chile. Den chilenska folkmusiken får inte spelas på restauranger och barer. Juntan är mycket väl medveten om att den chilenska kulturen och musiken betyder mycket för människors sammanhållning och styrka.

Att spela och lyssna på folkets musik, sin egen musik, är också ett uttryck för motståndet mot diktaturen. Nej, istället ska ungdomarna lyssna på ABBA, hålla sig till TV:n och drömma om kärleken och snabba motorcyklar.

Det finns de som gör det också, även bland de fattiga. Men många tvingas tyvärr till mycket allvarigare flyktmedel, bort från fattigdomen, arbetslösheten och förtrycket. Sniffning har blivit ett allvarligt problem bland barn, sniffning håller hungern borta och kopplar bort tankarna från den hårda verkligheten.

● Men ungdomen organiserar motståndet

Men även motståndet vet ungdomens betydelse och ungdomsrörelsen växer i Chile. Ungdomar samlas till fackliga och politiska studier. De diskuterar organiserings betydelse och arbetare med lång erfarenhet av kamp kommer till deras arrangemang för att delge ungdomen sin erfarenhet och kunskap. Studiehäften stencileras ut och sprids i ungdomsgrupperna. Ungdomarna bygger kulturverkstäder med musikgrupper, teatergrupper, litteraturgrupper och tidningsgrupper.

Ungdomarna förbereder sig grundligt. De tänker inte låta juntans politik stå oemotsagd.

Den rika överklassen i Chile lever i översflöd. Affärerna är välfyllda med TV-apparater, stereoanläggningar och tvättmaskiner för dem som har pengar.

Arbetslösheten är hög i Chile, inom vissa yrkesgrupper, som till exempel Byggnads, är den 40 procent. Men de arbetslösa ger inte upp utan tar upp kampen för jobb och organiserar sig för kampen mot diktaturen.

Arbetslöshetskommittéerna har idag nått en regio-

nal och nationell samordning. Arbetslöshetskommittéerna eller arbetslöshetskorgarna, som de också kallas, är uppdelade sektorsvis i poblaciones i arbetarkvarter. De arbetar med att ställa krav på arbete, bygga upp verkstäder med olika tillverkningar för att ge de arbetslösa viss försörjning.

De arbetslösas kamp

I verkstäderna gör man tygtavlor, man syr kläder, stickar och väver, snickrar möbler, utför reparationer i bostadsområden, startar skomakeriverkstäder osv. Genom utbildning går man vidare för att ställa krav på arbete och avslöja arbetslösheten, dess orsaker och omfattning.

Utbildningen omfattar olika områden - teknisk, mekanisk för verkstäderna, sociala frågor, socio-ekonomiska frågor, arbetarklassens historia, Plan Laboral, ekonomi osv.

Gemensam gryta - kollektiva måltider - är ett medel man använder i arbetet. Det är ett sätt att nå och ena så många arbetslösa som möjligt i ett område. I praktiken är det en handling för att äta tillsammans och visa hur situationen är i landet för de arbetslösa och arbetarna. Handlingen är ett avslöjande av juntans svältpolitik.

Vid ett tillfälle när arbetslösa genomförde en sådan här måltid kom militären och tog några av dem som deltog. Då följde alla med. Om militären kommit har alla hållit ihop vilket skrämte militären. Man har visat stor styrka genom sin beslutsamhet och enhet.

En annan del av arbetet är de arbetslösas förhållningssätt i de nu pågående löneförhandlingarna. Det har genomförts en rad strejker i landet som de arbetslösa har stött. Företagsledningen har kallat på de arbetslösa under strejkerna med de har bestämt sagt nej och inte lånat sig till strejkbryteri. Detta har underlättats genom organisationen. De arbetslösa har istället tiggat mat för att överlämna till de som strejkar.

Andra solidaritetshandlingar som de arbetslösas organisationer genomfört är stöd till de anhöriga till de försvunna. Vid de anhörigas hungerstrejker har de genomfört gemensam gryta.

De arbetslösa har agerat på gatorna, hållit möten och deltagit i demonstrationer. Blixtaktioner i stan under vissa tider har genomförts - man flyttar sig runt på stan. Inför 1:a maj höll man planeringsmöten för att agera på gatorna. Förberedelser gjordes med samma grund för agerandet inför 1:a maj i fackföreningarna.

Idag arbetar arbetslöshetskommittéerna tillsammans med fackförbunden för metall, textil och bönder och dessa har representanter i den nationella samordningen för de arbetslösa. Man strävar efter en samordning av de aktiva och arbetslösa arbetarna för att gemensamt agera mot Plan Laboral och juntan och dess ekonomiska omstrukturering. Enligt Plan Laboral är det nu förbjudet att stanna kvar som medlem i sin fackförening när man blir arbetslös.

Arbetslöshetskorgarnas målsättning är att hitta lös-

ningar på aktuella problem, arbetslösheten, livsmedelsbristen, utbildningen, hälsofrågor. Alla dessa självklara mänskliga rättigheter borde egentligen finnas och uppgiften borde vara att utveckla dem istället för att som idag bygga upp dem från grunden.

Deras målsättning är arbetarnas rätt till värdigt arbete, hälsa, mat och utbildning. Huvudsyftet är att skapa, sprida, utbilda och forma utifrån arbetarklassens egna värden och bygga upp den folkliga kulturen.

Våldet en del av vardagen

Plötsligt upplöstes den jättelika demonstrationen.

Människor sprang för livet flyende undan kulregnet.

Det var en otrolig syn, men alltför sann. Det enorma demonstrationståget i San Salvador med 250 000 personer hade blivit beskjutet.

Demonstranterna skingrades hastigt över hela staden beskyddade av beväpnade kamrater. Men detta blev startskottet för den repressiva polismakten att sätta in hela sin styrka mot demonstranterna. Pansarvagnar, jeepar fyllda med militära enheter rensade staden. Ytterligare flyende demonstranter dödades i och med denna aktion.

Svepta i demonstrationens röda banderoller lämnades liken efter de nedmejade kamraterna kvar på gatan framför katedralen.

Detta skriver Iréne Svensson, som nyligen besökte San Salvador. Chilebulletinen kommer i följande nummer att följa upp kampen i Centralamerika.

För att manifesteras enheten, som uppnått mellan de fyra stora massorganisationerna i Salvador, BPR, FAPU, UDN och LP 28 demonstrerade arbetare, bönder, studerande den 22 januari i år. Massorganisationernas beslut att gemensamt fortsätta kampen var ett stort beslut.

Också de tre revolutionära partierna, RN, FPL och kommunistpartiet hade inlett en samordning av kampen för ett befriat Salvador. Samordningen inom den sandinistiska befrielsefronten i Nicaragua fanns som inspiration.

Den folkliga organisationen är inte ny i Salvador. I slutet av 20-talet hade den sociala misären och det politiska förtrycket nått en explosionsnivå. Oligarkins förtryck ökade från dag till dag. Kommunistpartiet som grundades 1939 med Agustin Fara-

bundo Marti stod beredda att leda ett folkligt uppror. Men i januari 1932 fängslades Farabundo tillsammans med två kamrater. Upproret stod dock inte att hejda och inleddes den 21 januari. Tusentals bönder, beväpnade med machetes och andra jordbruksredskap, men med endast ett fåtal vapen, började en ojämn kamp mot den välbeväpnade militären. 30 000 bönder och arbetare mejades ned i en massaker som är en av de grymmaste och mest omfattande i Latinamerikas historia. Farabundo Marti och hans kamrater blev de första att avrättas i denna våldsvåg.

● Ständiga förföljelser

Ännu ett folkligt uppror skedde i april-maj 1944. Diktatorn Martinez som förts till makten genom den massiva slakten på folket 1932 störtades nu genom en generalstrejk och ett väpnat uppror.

-Kampen kommer att bli våldsam

Chilebulletinen har talat med en representant för FPL, Pedro Ramirez, och frågat honom hur han ser på imperialismens förhållningsätt inför massrörelsens ökande betydelse i Salvador.

- Vad gäller Salvador ser vi hur man beslutade sig för att inte längre stödja regimer av Romeros typ. Detta medförde hans fall i oktober 1979. Yngre militärer bildade en regering med ett mer demokratiskt ansikte. Syftet med denna ansiktslyftning var att ge sken av demokrati medan man under bordet ökade de militära insatserna för att på kort sikt förgöra folkets organisering.

na väpnade aktioner över hela landet, intog hela städer, hotade militärposter, dödade dem som utfört kriminella handlingar mot folket. Det är en process - som vi ser det - som leder till ökad politisk medvetenhet och ett ökat deltagande i motståndet.

- Det sker dock inte utan stora förluster eftersom oligarkens svar på denna utveckling av den folkliga kampen är ett ökat förtryck. Detta sker främst genom de paramilitära terrorgrupperna ORDEN och UGB.

● Folket väl organiserat

- Men med den allt djupare ekonomiska krisen i Salvador blev detta inte så lätt. Det visade sig att folket var mycket välorganiserat. Det ökade si-

● Brutna löften

- Juntan som i mitten av oktober 1979 tog makten ut-

Folket fick dock snabbt insikt om att vägarna till fria val och organisationsfrihet förblev stängda.

Under de senaste fem åren har förföljelserna successivt ökat mot bönder och arbetare som organiserat sig. I maj 77 intog militärförband staden Aguilares och förföljde sympatisörer till Rutilio Grande, en präst som solidariserat sig med folkets kamp. Militären sökte dem som sympatiserade med Rutilio Grande, hus förstördes, man brände skörden, dödade husdjur, Hela familjer förföljdes och avrättades.

● Bönderna organiserar sig

I kaffeodlarområden som Chalatenango och Sonsonate har bönderna lång erfarenhet av kampen, ty där kaffeplantagerna breder ut sig får småbönderna flytta på sig.

1975 och 1977 var förtrycket så brutalt i Chalatenango att detta blev startpunkten för en ökande organisering av småbönderna.

I bomullsområdet kring San Miguel har det skett en långsammare ekonomisk förändring och också en långsammare organisering av småbönderna. Tre familjer som äger och kontrollerar hela detta bomullsodlarområde i en dal som sträcker sig från Hondurasgränsen via San Miguel, Usulután till San Marcos Lempa. Idag förs massrörelsens kamp också i detta område.

● Dagliga övergrepp

Några dagar efter det att massorganisationerna undertecknat samordningen av kampen kom 25 medlemmar ur den paramilitära organisationen, ORDEN, till en liten by i Chalatenango-området. De mördade fyra bönder, ingen var äldre än 18 år. 52 män togs tillfånga och försvann. Kropparna efter flera av dessa försvunna småbönder hittades senare. De hade märken av tortyr och hade styckats med machetes till oigenkännlighet.

Övergrepp mot landsbygdsbefolkningen som detta hör till vardagen i Salvador.

Han kämpade mot våldet

Ärkebiskopen av Salvador, Oscar Arnulfo Romero, sköts den 24 mars under en gudstjänst.

Oscar Romero stod på den fattiga majoritetens sida. Visserligen ställde han sig aldrig officiellt bakom politiska organisationer eller massrörelsen, men i praktiken - i sin guds tjänst - tog han ställning för folkets kamp.

I ärkebiskopsätets tidskrift *Orientacion* finns en solidaritetssida för dem som inte har möjlighet att höja rösten och där skriket växer i strupen - en sida, som avslöjar morden och övergreppen på Salvadors folk.

Oscar Romero böjde sig aldrig för militärmakten och vädjade till dem att stoppa förtrycket. Vädjade till dem att inte använda

våld mot Salvadors folk.

Oscar Arnulfo Romero var en generös man. Trots sin kamp mot våldet i Salvador insåg han att ingen kan motsätta sig användning av våldet där det inte finns någon annan utväg.

Frikyrkan Hjälper gav biskop Romero sitt fredspris för 1980. Den förstär också att fred inte uppnås utan kamp.

Foto: Ulf Andér

lovade ett slut på våldet, korruptionen, att införa förbättrad utbildning, hälsovård och bättre bostäder, införa elementära mänskliga rättigheter - vilket också skulle betyda amnesti åt politiska fångar - och ett stopp för de paramilitära terrorgrupperna.

- Hur har det gått med löftena?

- De politiska fångarnas antal har faktiskt ökat under tiden efter oktober. Många arbetare har fängslats. Man försöker skrämja dem, man torterar dem och slår dem i fängelset för att de inte ska våga fortsätta sin kamp.

- Under de första fyra månaderna från oktober fanns det omkring tusen politiska fångar och det bara ökar dag för dag. De dödade

under de tre första månaderna har beräknats till 500 och under tiden januari till februari är siffran 700 döda.

- Den omtalade jordreformen utnyttjas i en demagogisk politik av regeringen. Man rör inte vid de verkligt stora egendomarna i landet. Istället utnyttjar man jordreformen för att rättfärdiga övergreppen mot bönderna. Undantagstillstånd infördes ju samtidigt, och det visar på att man till och med legaliserar förtrycket mot folket.

● Väpnad kamp

- Regeringen har helt enkelt inte någon makt över militärernas självständiga agerande. Reformen i sig kan inte ge någon lösning på de stora problem som folket i Salvador står inför.

- Det går inte att utrota svält, misär, analfabetismen, massarbetslöshet med reformer. Folket är helt klart över

det och det är därför de organiserar sig och kämpar.

- Kampen i Salvador kommer att bli våldsam. Det som sker idag är bara en början.

● Stöd Salvadors folk

- Vi vädjar till er att stödja Salvadors folk i kampen mot förtrycket. I Sverige kan ni medverka till att skapa en opinion för att förhindra en intervention från USA. Det finns en uppgift om att 7 000 legosoldater tränas i Guatemala redo att sättas in i Salvador. USA:s inblandning behöver inte bli direkt, den kan skötas av legosoldater.

- Konkret vad kan vi göra i Sverige?

- Ni kan ordna möten där ni talar om var Salvador finns i världen och sprida kunskap om kampens utveckling. Det

är viktigt för oss i Salvador att folkets kamp blir mer känd i vidare kretsar. Hjälpt oss att fördöma övergreppen på folket i vårt land.

Massornas Revolutionära Samordningsorganisation bildades för cirka en månad sen av fyra organisationer: BPR (Bloque Popular Revolucionario), FAPU (Fuerzas de Accion Popular Unificada), LP-28 (Ligas Popular 28 Febrero), och UDN (Union Democratica Nacionalista).

Carlos Humberto Romero, diktator, president 1977 - 15 oktober 1979 (ej att förväxla med biskop Romero)

Om Du vill veta mer om Salvador: Kommentarer nr 11 1979, UBV-information nr 4, 7, 8/79 och 1/80.

Iréne Svensson

PROTESTERA MOT RICARDOS FÖRPASSNING

Ricardo Sabalaga, som Chilebulletinen skrev om i nummer 6-7/79, ska förpassas enligt regeringsbeslut den 13 mars i år. Förra gången han skulle förpassas så uppsköts förpassningen för att piloten på planet Ricardo skulle flyga med, vägrade ta ombord Ricardo. Nu har regeringen fattat ett nytt förpassningsbeslut. Enda möjligheten att förhindra att han skickas iväg till en mycket osäker framtid i Chile är därför massiva protester.

Dessutom ska man påpeka att det förra förpassningsförsöket, uppmärksammades av chilenska massmedia och att Ricardos situation därför är ännu osäkrare om han tvingas återvända till Chile.

Adressen är: Invandrarminister Karin Andersson, Regeringen, Fack, 103 10 Stockholm.

Skriv brevet nu, i morgon kan det vara för sent!

Skriv eller skicka telegram till regeringen med följande text:

»Vi protesterar mot regeringens beslut att

förpassa den chilenska flyktingen Ricardo Sabalaga till Chile. Vi kräver att beslutet ändras och att Ricardo Sabalaga ges politisk asyl i Sverige».

LO OCH TCO STÖDER

PROJEKT I CHILE

60 000 kronor kommer att anslås ur TCO-insamlingen till det chilenska lantarbetarförbundet »Triunfo Campesino», beslutade TCO-styrelsen. Dessa pengar plus ett anslag på 90 000 kronor från LO kommer att gå till ett speciellt utvalt projekt i lantarbetarförbundets regi.

BJÖRN BORG JUNTANS PR-MAN

Den sista februari och den första mars spelade Björn Borg tennis på Santiagos nationalstadion tillsammans med resten av världseliten inom tennis.

Att samma stadion användes som avrättningsplats för politiska motståndare efter kuppen 1973 bekymrade inte den »politiske» tennismästaren. Inte heller brydde han sig om att han före tennismatchen hade fått ett brev från några av de politiska flyktingar, som var där 73 - då idrottsarenorna förvandlats till koncentrationsläger.

»Den chilenska juntan är inte intresserad av sport, det som intresserar juntan,

och det i alla högsta grad, är att vårt folk »glömmes» juntans brott, att det till varje pris glömmes Nationalstadions senaste historia».

Vi vet att vi inte kan hindra dig från att åka till Chile för att spela tennis, men vi skriver till dig för att hela Sverige ska veta att den här gången gör inte Björn Borg någon insats för idrotten, utan för den chilenska juntan och dess bloddrypande propagandaapparat. Precis som många andra bloddrypande diktaturer använder juntan idrotten för att för-

bättra sitt ansikte utåt. Så det är alltså inte vi, utan juntan som blandar ihop idrott och politik», skrev de före detta fångarna.

Björn Borg läste kanske, men reste i alla fall. För pengar och po-

litik vill han inte blanda ihop. Det kostar för mycket.

KF-VAROR I CHILE

När nitiska chileaktiver försöker sprida information om chilenska varor i svenska affärer och försöker få dem bojkottade, då går folkrörelseföretaget KF den motsatta vägen och säljer svenska varor i chilenska livsmedelsbutiker.

De här oljeflaskorna från KF-fabriken Karlshamns oljefabriker hittade tv svenska kamrater i en mataffär i Santiago.

Smaklig måltid Konsum!

AD GODKÄNDE BLOCKAD MOT CHILE

Med anledning av 6-årsdagen av kuppen i Chile utlyste de internationella fackliga organisationerna ITF (Internationella Transportarbetarfederationen) och FFI (Fria Fackförenings Internationalen) en blockad av varor till och från Chile under tiden 9-15 september 1979. Uppmaningen efterföljdes av Transport, SALF och HTF. Arbetsköparen ansåg en sådan blockad strida

mot gällande lagar och avtal. Detta har nu utretts av Arbetsdomstolen. AD anser att blockader kan tillåtas i den utstäckning de framstår som rena protest- och demonstrationsåtgärder, och de får inte heller vara för långvariga. Detta kan vara angeläget att komma ihåg inför juniens 7-årsdag som borde vara minst lika angelägen att »fira» med en blockad, som på 6-årsdagen.

STÖD NICARAGUAS ANALFABETER

Den svenska regeringen har fått en vädjan från Nicaragua om stöd till en planerad alfabetiseringskampanj. Det är i första hand pappersvaror till läroböcker som man behöver.

Alfabetiseringskampanjen är ett av den nya regeringens försök att bryta underutvecklingen. Kampanjen beräknas kosta 80 miljoner kronor och Nicaragua har, efter diktatorn Somozas flykt med statskassan, endast sex-sju miljoner av denna summa. I det nya Nicaragua kan principen att det svenska biståndet ska bidra till ekonomisk och social rättvisa förverkligas bättre än i de flesta mottagarländer.

Chilekommittén finner

det upprörande att den svenska regeringen vägrar ge detta stöd. Vi har själva under vintern drivit en kampanj för stöd åt det nya Nicaragua och gensvaret har varit övervuldigande. Insamlingsresultatet har flera gånger överträffat våra förväntningar.

Utrustningen för varje alfabetiseringsgrupp kostar på landsbygden 160 dollar och i staden 40 dollar. Vi beslutar att omedelbart överlämna 20 000 kronor till alfabetiseringskampanjen vilket räcker till 100 stycken alfabetiseringsstationer. Med denna åtgärd vill vi på ett konkret sätt ge uttryck för vårt stöd åt alfabetiseringskampanjen och vår protest mot den svenska regeringens vägran att ge stöd.

Militärkuppen 1973 i Chile tvingade tusentals chilenser i landsflykt. Tio procent av Chiles befolkning lever idag utomlands. Många av dem som flydde undan militärernas förtryck kom till Argentina, där de delar samma öde som andra latinamerikanska flyktingar från diktaturer som Brasilien, Uruguay m fl. De latinamerikanska flyktingarna i allmänhet och de från Chile och Uruguay i synnerhet, är ett tydligt ut-

tryck för USA:s och militärdiktaturernas kontrarevolutionära politik under en stor del av 70-talet.

1974 tog förtrycket ny fart i Chile och slog med fruktansvärd styrka och brutalitet mot de politiska partier, som bekämpade juntan. Ökningen av förtrycket gjorde att många flydde till Argentina, en hel del kom till gränsstaden Mendoza.

Ett liv i förnedring

Vistelsen i Argentina har på intet sätt varit lätt. Levnadsvillkoren för flyktingarna är utomordentligt svåra. Majoriteten befinner sig sedan 5 år i Argentina. De flesta flyktingarna bor i slumområden och har inte något uppehållstillstånd. I bästa fall får man ett provisoriskt visum som gäller för tre månader och som ständigt måste förnyas under stora svårigheter.

● Vägras uppehållstillstånd

Utan uppehållstillstånd har flyktingarna inte möjlighet att skaffa ordnad bostad, deras barn får inte studera, de har inte tillgång till hälsovård. Allvarligt är också att man inte ens vågar visa sig på gator-

na, eftersom man ständigt löper risk att arresteras och skickas tillbaka till Chile.

Flyktingarna i Argentina har använt sig av alla upptänkliga vägar för att påverka immigrationsmyndigheterna och FN, men allt har varit förgäves.

1975 började flyktingarna organisera sig. Ett första försök att nå en lösning var ockupationen av FN:s flyktingkontor i Buenos Aires, då man ställde kravet att få komma till andra länder.

● 100 familjer hungerstrejkade

1976 genomfördes en

hungerstrejk under fem dagar i Mendoza. I hungerstrejken deltog cirka 100 familjer, sammanlagt cirka 500 personer. FN:s flyktingkommisarie reste särskilt till Mendoza och gav där löften som sedan aldrig uppfylldes. För att stryka under sina krav, mobiliserade flyktingarna till en resa till Buenos Aires, för att i huvudstaden föra fram sina krav. Inte heller denna aktion ledde till något resultat.

Den för flyktingarna redan besvärliga situationen i Argentina försämrades betydligt under 1976, genom militärkuppen som leddes av diktatorn Videla. De chilenska flyktingarna utsattes nu för nya politiska förföljelser. Under 1976 började även argen-

tinska flyktingar komma till Sverige.

● »Negativa och positiva» flyktingar

Videlas diktatur följde, i likhet med andra, Carters direktiv för att ge sken av att respektera de mänskliga rättigheterna och utfärdade därför ett lagdekret, som delade in flyktingar i två kategorier. Flyktingar med »negativ status» är sådana som erhållit en utvisningsorder och som väntar på att något land ska ta emot dem. Flyktingar med »positiv status» är sådana som kan stanna i Argentina men utan att få uppehållstillstånd, vilket innebär att de ställs in-

för de problem som nämnts tidigare.

● Nya utlänningslagen försvårar asyl

1977 genomförde de chilenska flyktingarna ytterligare tre hungerstrejker. När flyktingarna inte uppnådde någon lösning på sina problem tog man till en desperat åtgärd som ockupationen av Röda Korsets lokal i Buenos Aires. Av rädsla för repressalier från polisen, flyttade man över till FN:s kontor under beskydd av den katolska kyrkan. Där stannade man i två månader.

Den 7 september 1979 träffade ambassadsekreteraren vid svenska ambassaden i Argentina, Inga Eriksson, de chilenska flyktingarna. Ställd inför flyktingarnas problem, svarade Inga Eriksson dem att »hon inte kunde garantera någonting, men att ingenting var omöjligt!»

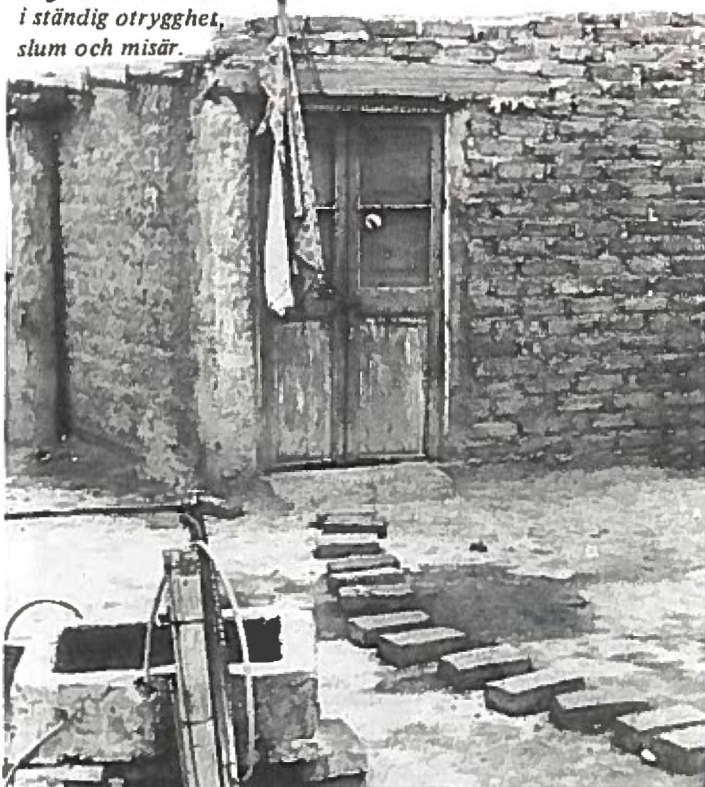
Trots att flyktingarna teoretiskt sett står under FN:s beskydd, fortsätter de att utsättas för allehanda godtyckliga åtgärder från Videlas diktatur. De möjligheter för flyktingarna att komma till Sverige, som Inga Eriksson förespeglade i sitt samtal med flyktingarna, försvåras ytterligare om riksdagen tar det förslag till ny utlänningslag för Sverige, som lagts fram av utlänningskommittén.

● Sverige kan inte garantera hjälp

Redan nu nekar Invandrarverket politisk asyl åt de chilenska flyktingar som kommit till Sverige från Argentina och som har »positiv status». Detta trots att dessa flyktingar har uppehållstillstånd i Argentina och trots det politiska och sociala förtryck de utsätts för.

Alejandro Fuentes

Chilenska flyktingar i Argentina lever ett liv i ständig otrygghet, slum och misär.

CHILEBULLETTINEN

Chilebulletinens adress: Box 5220 - 102 45 Stockholm
Besöksadress: Grev Turegatan 15, 1 tr
Telefon: 08 - 61 88 41

Ansvarig utgivare: Ulf Fredriksson
Redaktionssekreterare: Catherine Sundin

Pressläggningsdatum: 31 mars
Tryckeri: Printipo Offsettryck, Stockholm 1980

Prenumerationspris för 7 nummer framåt: 30 kr. Stödprenumeration: 50 kr. Betala på pg 504 88 - 6, Chilebulletinen. Ange från och med vilket nummer prenumerationen skall börja. Adressändringar sändes till Chilebulletinen, Sprängskullsgatan 19A, 411 23 Göteborg

CHILEKOMMITTEN

Adress: Box 622, 101 28 Stockholm
Telefon: 08 - 21 27 23

Chilekommitten bildades som solidaritetsorganisation i december 1971. Efter militärkuppen i Chile den 11 september 1973 är Chilekommitten en del av den internationella solidaritetsrörelsen för motståndskampen i Chile.

Chilekommittens målsättning är att politiskt och materiellt stöda motståndskampen i Chile samt att sprida lärdomar om den chilenska arbetarklassens kamp före och efter militärkuppen. Chilekommittens insamlade medel går oavkortat till motståndskampen inne i Chile. Chilekommitten är partipolitiskt obunden och tillåter olika politiska riktningar och tendenser att komma till uttryck

såvida tendenserna inte går emot kommittens plattform.

Chilekommitten arbetar efter följande fyra huvudparoller:

BEKÄMPA IMPERIALISMEN!

STÖD MOTSTÅNDET - BOJKOTTA DIKTATUREN!

FRIGE DE POLITISKA FÅNGARNA!

STÖD DET CHILENSKA FOLKETS KAMP MOT FASCISM - FÖR SOCIALISM!

Medlemmar i Chilekommitten kan personer men inte organisationer bli som arbetar i enlighet med organisationens stadgar och utåt stöder dessa samt betalar medlemsavgift.

Det fordras också att man under två månaders tid aktivt arbetat i en lokalkommitté och därefter valts in av lokalkommittens medlemmar.

Personer som stöder Chilekommittens målsättning men inte aktivt deltar i dess arbete kan teckna stödmedlemskap.

Chilekommittens kansli ger närmare upplysningar och sätter dig i förbindelse med närmaste lokalkommitté. I Sverige finns Chilekommitten på följande orter:

Borås, Borlänge, Enköpings, Eskilstuna, Fagersta, Falun, Gävle, Göteborg, Halmstad, Helsingborg, Hofors, Hultsfred, Härnösand, Jönköping, Karlskrona, Karlstad, Katrineholm, Kramfors, Kristianstad, Kungsör, Köping, Landskrona, Linköping, Ljusdal, Ludvika, Lund, Luleå, Malmberget, Malmö, Norrköping, Nyköping, Nynäshamn, Nässjö, Ronneby, Sandviken, Skellefteå, Strängnäs, Sundsvall, Umeå, Uppsala, Varberg, Västerås, Växjö, Ystad, Örebro, Österlen, Östersund.

I Stockholm finns 29 lokalkommittéer.

STÖD MOTSTÅNDSKAMPEN I CHILE!
Postgiro 65 39 28 - 2

INTERNATIONELLA KVINNODAGEN

Kvinnor demonstrerade mot juntan i hela Chile

Med bestämdhet och styrka genomförde de chilenska kvinnorna i hela landet det planerade firandet av Internationella kvinnodagen.

Kvinnoavdelningen inom CNS, den nationella fackliga samordningen, hade sedan länge förberett demonstrationer i hela landet den 8 mars. Och de hölls i hela Chile.

I bostadsområden i hela Chile samlades kvinnor för att manifesterar sin styrka och enhet och sin avsky mot den hänsynslösa militärdiktaturen. Huvudparollen i deras krav var: Frihet, Bröd och Arbete. Den brutala militärjuntan svarade genast med förtryck mot

de chilenska kvinnornas protester.

Beväpnad och civilklädd polis och militär sattes snabbt in för att kontrollera landet. I Santiago och Valparaiso och på fem andra platser i landet arresterades 120 kvinnor och män. Juntan meddelade sen det chilenska folket att undantagstillståndet ska förlängas med ytterligare sex månader.

Juntan har stiftat en ny lag där inrikesministern har laglig rätt att landsförläsa »oliktänkande».

Vid demonstrationerna 8:e mars fängslades 120 personer och juntan beslutade redan några dagar efter att i första hand förläsa tolv av de fängslade. Vad som händer de övriga finns inga klara uppgifter om.

Chilekommittén uppmanar det svenska folket och den svenska arbetarklassen att förstärka solidariteten med Chiles kämpande folk, avslöja och kräva frigivandet av de fängslade vid 8 mars-demonstrationerna.

Foto: Margareta Selander/Annika Ottander

»Vi arbetar- och bondekvinnor kämpar i Chile mot en militärdiktatur och en hänsynslös och brutal diktator.

Men vi kvinnor och det chilenska folket kommer aldrig att ge upp kampen mot diktaturen. Arbetet i De anhörigas organisation för de försvunna är en medveten handling för att hitta de anhöriga. Det här arbetet utgör ett ständigt hot mot diktaturen.

Tillsammans med våra män finns vi i det fackliga återuppbyggnadsarbetet. Denna kamp är också en kamp för mat, för rätten till bostad liksom rätten till utbildning för våra barn.

Idag på Internationella kvinnodagen går vi kvinnor också ut och demonstrerar i Chile och manifesterar vår styrka och enhet. Modet och uthålligheten ska leda det chilenska folket mot seger.»

Santiago, 8 mars 1980.

Jag är intresserad av att

- ☐ komma i kontakt med en lokalkommitté
☐ vara med i en studiecirkel om Chile

Namn

Adress

Telefon

Skicka talongen till Chilekommittén, Box 622, 101 28 Stockholm

